Λύπη και αθυμία (Αγ. Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 8 Νοεμβρίου, 2010

Τη λύπη την έβαλε μέσα μας ο Θεός. Όχι, όμως, για να τη μεταχειριζόμαστε άσκοπα ή και βλαπτικά, σε ακατάλληλο χρόνο και σε αντίθετες συνθήκες στη φύση μας περιστάσεις, κλονίζοντας έτσι την υγεία της ψυχής και του σώματος, αλλά για ν' αποκομίζουμε απ' αυτήν όσο γίνεται μεγαλύτερο πνευματικό κέρδος. Γι' αυτό, **δεν πρέπει να λυπόμαστε όταν παθαίνουμε κάτι κακό, μα όταν κάνουμε κάτι κακό**. Εμείς, ωστόσο, έχουμε αντιστρέψει τα πράγματα. Έτσι, και αμέτρητα κακά να διαπράξουμε, ούτε λυπόμαστε ούτε ντρεπόμαστε. Αν, όμως, πάθουμε και το παραμικρό κακό από κάποιον, τότε τα χάνουμε, βαριοθυμούμε, γινόμαστε συντρίμμια και δεν συλλογιζόμαστε πως **οι θλίψεις και οι πειρασμοί φανερώνουν τη φροντίδα του Θεού για μας** περισσότερο από τα ευχάριστα περιστατικά.

Αλλά γιατί αναφέρω τις θλίψεις αυτής της ζωής; Μήπως και η απειλή του αιωνίου κολασμού δεν αποτελεί τη φιλανθρωπία του Θεού καλύτερα από την υπόσχεσή Του για την ουράνια βασιλεία; Γιατί ,αν δεν υπήρχε η απειλή του αιωνίου κολασμού, λίγοι θα ήταν εκείνοι που θα κέρδιζαν τη σωτηρία. Δεν είναι, βλέπεις, αρκετή για μας, τους ράθυμους, η υπόσχεση των ουράνιων αγαθών. Ο φόβος της κολάσεως πιο πολύ μας παρακινεί στην αρετή.

Γι' αυτό, λοιπόν, υπάρχουν η λύπη και η αθυμία, όχι για να μας κυριεύουν όταν πεθαίνει ένα αγαπημένο μας πρόσωπο ή όταν χάνουμε χρήματα ή όταν δοκιμάζουμε κάποια αποτυχία, αλλά για να μας βοηθούν στον πνευματικό μας αγώνα. Ας λυπόμαστε όχι για τη θλίψη ή τη βλάβη που μας προξενεί κάποιος, αλλά για τις αμαρτίες μας, με τις οποίες λυπούμε το Θεό. Γιατί οι αμαρτίες διώχνουν μακριά μας το Θεό, ενώ οι θλίψεις, που δοκιμάζουμε από άλλους ανθρώπους, Τον κάνουν να μένει κοντά μας ως προστάτης.

Αλλωστε, **πρέπει να το πάρεις απόφαση, άνθρωπέ μου, ότι στη ζωή αυτή θα έχεις βάσανα, δοκιμασίες, προβλήματα, πειρασμούς. Πρέπει να τ' αντιμετωπίζεις με γενναιότητα όλα αυτά, χρησιμοποιώντας ως όπλα την πίστη, την ελπίδα, την υπομονή. Ας εύχεσαι, βέβαια, να μην πέσεις ποτέ σε πειρασμό. Όταν, όμως, παραχωρεί κάποιον ο Θεός, μην ταράζεσαι.** Κάνε ό,τι μπορείς για να φανείς αληθινός στρατιώτης του Χριστού. Δεν βλέπεις που οι γενναίοι στρατιώτες, όταν η σάλπιγγα τους καλεί στην μάχη, αποβλέποντας στη νίκη, θυμούνται τους ένδοξους προγόνους τους, που έκαναν μεγάλα κατορθώματα,

και ρίχνονται με θάρρος στον αγώνα; Όμοια κι εσύ, όταν έρχεται η ώρα της πνευματικής μάχης, να θυμάσαι τα κατορθώματα των αγίων μαρτύρων και ν' αγωνίζεσαι με γενναιότητα, με πίστη, με χαρά.

Δεν μπορεί, λοιπόν, ποτέ να λυπάται ο χριστιανός; Μπορεί, αλλά για δύο μονάχα λόγους: Όταν είτε ο ίδιος είτε ο πλησίον του έρχεται σε αντίθεση με το Θεό και το άγιο θέλημά Του. Δεν πρέπει, επομένως, να στενοχωριούνται και να θλίβονται εκείνοι που κακολογούνται, μα εκείνοι που κακολογούν. Γιατί δε θ' απολογηθούν οι πρώτοι ,για όσα λέγονται σε βάρος άλλων. Αυτοί πρέπει να τρέμουν και ν' ανησυχούν, γιατί αργά ή γρήγορα θα συρθούν στο φοβερό Δικαστήριο του Θεού, όπου θα λογοδοτήσουν για όσες κακολογίες ξεστόμισαν. Κι εκείνοι που κακολογούνται, πάντως, πρέπει ν' ανησυχούν, αν όσα λένε γι' αυτούς είναι αληθινά.

Αξιολύπητοι, βλέπεις, είναι οι αμαρτωλοί, έστω κι αν κανένας δεν τους κατηγορεί. **Αξιοζήλευτοι, απεναντίας, είναι οι ενάρετοι, έστω κι αν ο κόσμος όλος τους κατατρέχει.** Γιατί, όταν η συνείδηση ενός ανθρώπου είναι ήσυχη, όσες τρικυμίες κι αν ξεσηκώνονται εναντίον του, αυτός θα βρίσκεται πάντα σε λιμάνι γαλήνιο. Όταν, όμως, η συνείδησή του είναι ταραγμένη, ακόμη κι αν όλα του έρχονται ευνοϊκά, θα βασανίζεται, σαν τον ναυαγό στη φουρτουνιασμένη θάλασσα.

Αλλά και με την πέψη των τροφών, τί συμβαίνει; Όταν το στομάχι μας είναι γερό, όσο δύσπεπτο φαγητό κι αν τρώμε, το χωνεύουμε ομαλά, δίχως να ταλαιπωρούμαστε από βαρυστομαχιά, ξυνίλες ή καούρες. Όταν, όμως, το στομάχι μας έχει κάποια βλάβη, και την πιο εύπεπτη τροφή αν του προσφέρουμε, τη δέχεται με δυσκολία, σαν να είναι η πιο βαρειά.

Τί εννοώ με όλα αυτά; Ότι **η ψυχή που υποφέρει από λύπη και αθυμία, δεν μπορεί ούτε απ' όσα της λες να ωφεληθεί ούτε κάτι ωφέλιμο να πει** . Όπως ένα πυκνό σύννεφο, που σκεπάζει τον ήλιο, εμποδίζει τις ακτίνες του να φθάσουν στη γη, έτσι και η λύπη, που σαν άλλο σύννεφο σκεπάζει την ψυχή, δεν αφήνει τις ακτίνες της λογικής να την φωτίσουν. **Γι' αυτό ο υπερβολικά λυπημένος άνθρωπος συνήθως είτε παραλογίζεται είτε βυθίζεται σε σιωπή.** Μα και οι άλλοι, που τον βλέπουν, προτιμούν κι αυτοί να σωπάσουν. Θυμάστε τους τρεις φίλους του Ιώβ; Όταν τον αντίκρισαν γεμάτο πληγές και καθισμένο πάνω στην κοπριά, ξέσπασαν σε κλάματα και ξέσκισαν τα ρούχα τους. Έπειτα έμειναν μαζί του εφτά μερόνυχτα, αλλά, βλέποντας πόσο μεγάλος ήταν ο πόνος του, κανένας τους δεν άνοιξε το στόμα του για να μιλήσει. Γνώριζαν καλά, βλέπεις, ότι, γι' αυτούς που υποφέρουν, τίποτα δεν υπάρχει καλύτερο από την ησυχία και την σιωπή (Ιώβ 2:11-13).

Ας μην αφήνουμε την λύπη, πάντως, να μας κυριεύει τόσο, ώστε να μας οδηγεί σε παράλογες ενέργειες είτε σε αδιάκριτη εσωστρέφεια. Μας βρήκε

ένας πειρασμός, μια δοκιμασία, μια συμφορά; **Ο Θεός, που παραχώρησε τον πειρασμό, γνωρίζει και πότε πρέπει να λήξει.** Αυτός, ως παντοδύναμος, μπορεί να μας απαλλάξει από κάθε κακό, όταν έρθει **η κατάλληλη ώρα**, προπαντός **όταν μετανοήσουμε για τις αμαρτίες μας και επιστρέψουμε κοντά Του**.

Είναι, πραγματικά αξιοθαύμαστοι όσοι καίγονται μέσα στο καμίνι των θλίψεων και υπομένουν τη φωτιά με γενναιότητα. Μας θυμίζουν τους άγιους Τρεις Παίδες, τον Ανανία, τον Μισαήλ και τον Αζαρία, που δεν τους άγγιξαν οι φλόγες του καμινιού, όταν ρίχτηκαν εκεί από το βασιλιά της Βαβυλώνας Ναβουχοδονόσορ για την εμμονή τους στη λατρεία του αληθινού Θεού (Δαν. 3:1-33). Ούτε ταράχθηκαν ούτε λιποψύχησαν τα τρία παλικάρια, όταν αποφασίστηκε η θανάτωσή τους με τόσο φρικτό τρόπο. Η πίστη, η αγάπη και η αφοσίωσή τους στον Κύριο ήταν τόσες, ώστε αντιμετώπιζαν με χαρά ακόμα και το μαρτύριο. Μέσα στο καμίνι δεν έκαναν τίποτ' άλλο παρά να δοξολογούν το όνομα του Θεού. Κι Εκείνος δεν άφησε ούτε μια τρίχα τους να καεί. Έτσι, βγήκαν από τη φωτιά θριαμβευτές και θαυμάζονται μέχρι σήμερα από τους ανθρώπους.

Το ίδιο μπορούμε να πούμε για όλους τους αγίους. Τους θαυμάζουμε και τους τιμούμε, γιατί όχι μόνο δίχως λύπη, μα και **με μεγάλη χαρά** αντιμετώπισαν κινδύνους, διώξεις, συκοφαντίες, βασανιστήρια, ακόμα και θάνατο. Χίλιοι πειρασμοί του κύκλωναν, κι αυτοί ήταν **ευδιάθετοι**. Μύριοι κίνδυνοι τους απειλούσαν, κι αυτοί ήταν **γαλήνιοι**. Στη σφαγή οδηγούνταν, κι αυτοί ένιωθαν **ευφροσύνη**. Ό,τι για τους κοινούς ανθρώπους είναι το μεγαλύτερο κακό, δηλαδή η απώλεια της ζωής, γι' αυτούς ήταν η **υπέρτατη ευλογία**. Γιατί γνώριζαν πως **ο θάνατος για τους πιστούς δούλους του Κυρίου δεν είναι παρά λύτρωση από τα βάσανα της πρόσκαιρης ζωής και μετάβαση στην αιωνιότητα της πάντερπνης ουράνιας βασιλείας**. Γνώριζαν, όμως, επίσης πως **ο φιλάνθρωπος Θεός, όταν πρέπει, σώζει θαυματουργικά και από τον σωματικό ακόμα θάνατο όσους σταθερά ελπίζουν σ' Αυτόν και ακλόνητα πιστεύουν στην πρόνοιά Του**.

Θυμηθείτε τι έγινε κατά τη μεταγωγή του αποστόλου Παύλου στη Ρώμη. Ενώ το πλοίο, με το οποίο ταξίδευαν αυτός και οι συνοδοί του στρατιώτες, έπλεε κοντά στις ακτές της Κρήτης, ξέσπασε σφοδρή θαλασσοταραχή. Η κακοκαιρία συνεχίστηκε για μέρες τόσο άγρια, που κάθε ελπίδα σωτηρίας των ταξιδιωτών χάθηκε. Και τότε ο Παύλος, αφού κάλεσε κοντά του το πλήρωμα και τους επιβάτες, τους είπε:

«*... Σας συνιστώ να μη χάσετε το θάρρος σας, γιατί, εκτός από το πλοίο, που θα βουλιάξει, κανένας σας δε θα χάσει τη ζωή του. Την περασμένη νύχτα μου φανερώθηκε άγγελος του Θεού, στον οποίο ανήκω και τον οποίο λατρεύω και μου είπε : "Μη φοβάσαι, Παύλε! Πρέπει, σύμφωνα με το σχέδιο της θείας πρόνοιας, να παρουσιαστείς στον αυτοκράτορα. Για χάρη σου, λοιπόν, ο Θεός θα σώσει όλους όσοι είναι μαζί σου στο πλοίο"*» (Πραξ. 27: 22-24).Τον Παύλο, τον εκλεκτό του

Χριστού και διδάσκαλο της οικουμένης, που τόσο σκληρά ταλαιπωρήθηκε αλλά και τόσο θαυμαστά ευεργετήθηκε, ας έχουμε πάντα στο νου μας. Γιατί είναι πολύ ωφέλιμη η ενθύμηση των ευεργεσιών του Θεού στους ανθρώπους. Όπως, όταν θυμηθούμε τα καλά που μας έκανε κάποιος φίλος μας, η αγάπη μας σ' αυτόν γίνεται θερμότερη, έτσι και όταν σκεφτούμε από πόσους κινδύνους μας γλύτωσε ο Θεός, η ευλάβειά μας στο πανάγιο Πρόσωπό Του γίνεται βαθύτερη, ο αγώνας μας για την ευαρέστησή Του εντονότερος, η προθυμία μας για την απόκτηση της αρετής μεγαλύτερη.

Πόσες και πόσες δοκιμασίες, λοιπόν, δεν πέρασε ο Παύλος! Τις αναφέρει ο ίδιος συνοπτικά, γράφοντας στους Κορίνθιους: «*Φυλακίστηκα πολλές φορές, χτυπήθηκα με αφάνταστη αγριότητα, κινδύνεψα να θανατωθώ. Πέντε φορές μαστιγώθηκα από τους Ιουδαίους με τριάντα εννέα μαστιγώματα. Τρεις φορές ραβδίστηκα. Μια φορά πετροβολήθηκα. Τρεις φορές ναυάγησα κι ένα μερόνυχτο έμεινα ναυαγός στο πέλαγος. Έκανα πολλές κοπιαστικές οδοιπορίες. Διάβηκα επικίνδυνα ποτάμια. Κινδύνεψα από ληστές. Κινδύνεψα από τους ομογενείς μου Ιουδαίους. Κινδύνεψα από τους ειδωλολάτρες. Κινδύνεψα από ανθρώπους που υποκρίνονταν τους αδελφούς. Κοπίασα και εμόχθησα πολύ. Πολλές φορές ξαγρύπνησα, πείνασα, δίψασα. Πολλές φορές μου έλειψε ολότελα το φαγητό. Ξεπάγιαζα και δεν είχα ρούχα να φορέσω. Εκτός από τα άλλα, είχα και την καθημερινή πίεση των εχθρών μου…*» (Β΄ Κορ. 11:23-28).

Ακούτε τι τράβηξε ο μακάριος απόστολος για το κήρυγμα του Ευαγγελίου;**Έφτανε ένα μόνο κακό απ' όλα αυτά, για να καταθλίψει, να συνταράξει, να συντρίψει την ψυχή του. Και όμως, κανένα δικό του ατύχημα, καμιά δική του περιπέτεια δεν τον στενοχώρησε, δεν τον αποκάρδιζε, δεν του λυπούσε.** Τί τον λυπούσε μόνο; Το γράφει ο ίδιος: «*Ποιός από τους χριστιανούς είναι άρρωστος σωματικά ή ψυχικά, και δεν υποφέρω κι εγώ μαζί του; Ποιός πέφτει στην αμαρτία, και δεν καίγομαι κι εγώ στο καμίνι του πόνου*» (Β΄ Κορ. 11: 29). **Για τα δικά του παθήματα όχι μόνο δεν νοιαζόταν, αλλά και καυχιόταν** – «*αν πρέπει να καυχηθώ, θα καυχηθώ για τα παθήματά μου*», έλεγε (Β΄Κορ. 11:30). Για τους αδελφούς του χριστιανούς, όμως, και νοιαζόταν και λυπόταν, όταν μάθαινε πως δεν ήταν καλά ή λύγιζαν σε πειρασμό. Τότε, όπως έλεγε, καιγόταν κι αυτός στο καμίνι του πόνου. Και επειδή ποτέ δεν έλειπαν από την Εκκλησία εκείνοι που είχαν το ένα ή το άλλο πρόβλημα, ποτέ δεν έσβηνε κι από την ψυχή του Παύλου η φλόγα της οδύνης, που τον έκαιγε. Και ο πόνος του γινόταν ακόμα μεγαλύτερος, όταν έβλεπε τους Ιουδαίους να εμμένουν στην απιστία τους. Έφτανε στο σημείο να λέει: «*Θα ευχόμουν να χωριστώ εγώ αιώνια από τον Χριστό, φτάνει να πήγαιναν κοντά Του οι ομοεθνείς αδελφοί μου, οι απόγονοι του Ισραήλ*» (Ρωμ. 9:3-4). Θα προτιμούσε, μ' άλλα λόγια, να πέσει στη φωτιά της κολάσεως, παρά να βλέπει τους Εβραίους να μένουν στην απιστία. Και αν ήταν πρόθυμος να κολαστεί για τη σωτηρία των αδελφών του, είναι φανερό πως, αφού δεν κατόρθωνε να τους οδηγήσει στο Χριστό,

δοκίμαζε θλίψη μεγαλύτερη απ’ όση θα δοκιμάζουν οι κολασμένοι.

Ας θυμηθούμε, όμως, κι άλλο ένα περιστατικό από τη ζωή του αποστόλου Παύλου. Τον βασάνιζε μια χρόνια ασθένεια. Τρεις φορές παρακάλεσε τον Κύριο να τον θεραπεύσει. Μα η απάντησή Του ήταν: «***Σου αρκεί η χάρη μου, γιατί η δύναμή μου φανερώνεται στην πληρότητά της μέσα στην αδυναμία σου*** » (Β΄ Κορ. 12:9). **Γιατί, αλήθεια, η δύναμη του Θεού φανερώνεται μέσα στην ανθρώπινη αδυναμία; Επειδή, όταν ο άνθρωπος με τις δικές του δυνάμεις δεν μπορεί να κατορθώσει σπουδαία πράγματα, με την ενίσχυση του Θεού μπορεί να επιτελέσει έργα μεγάλα και θαυμαστά:** Να αναστήσει νεκρούς, να θεραπεύσει τυφλούς, να καθαρίσει λεπρούς, να κάνει θαύματα πολλά και εξαίσια. Ας μη ζητάει, όμως, και την απαλλαγή από τους κινδύνους, από το φόβο, από τις ασθένειες. **Όλα αυτά τα παραχωρεί ο Θεός, για να μην υπερηφανεύεται ο άνθρωπος**.

Μήπως, πάλι, πονάει και υποφέρει ψυχικά, επειδή πολλοί είναι εκείνοι που τον επιβουλεύονται, τον καταδιώκουν, τον χτυπούν; Ας μη νομίσει πως τα παθήματά του οφείλονται σε αδυναμία του Θεού. Γιατί αυτά ακριβώς είναι που αποδεικνύουν τη δύναμή Του: Το να καταδιώκεται κανείς και να καταβάλλει τους διώκτες του• το να βασανίζεται και ν’ αποδεικνύεται πιο ισχυρός από τους βασανιστές του• το να φυλακίζεται και να μεταστρέφει τους δεσμοφύλακές του• το να χλευάζεται και να συγχωρεί, όπως ο Χριστός, τους χλευαστές του.

Γνωρίζω, βέβαια, πόσο φοβερή και δυσβάσταχτη είναι η χλεύη, η κοροϊδία, η συκοφαντία, η κάθε λογής κακολογία. Όταν, μάλιστα, μας κατηγορεί και μας βρίζει άνθρωπος που τον έχουμε ευεργετήσει, τότε η προσβολή γίνεται ανυπόφορη• τότε, αν μας λείπουν η ταπείνωση και η μακροθυμία, μπορεί να πνιγούμε από τη λύπη και την οδύνη.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ας μη νοιαζόμαστε για το αν μας κατηγορούν κάποιοι, αλλά για το **αν μας κατηγορούν δικαιολογημένα**. Αν, λοιπόν, δικαιολογημένα μας κατηγορούν, πρέπει **να κλαίμε και να μετανοούμε**. Αν, πάλι, μας κατηγορούν άδικα, πρέπει εκείνους να κλαίμε και τους εαυτούς μας να μακαρίζουμε, φέροντας στο νου μας τα λόγια του Κυρίου: «*Μακάριοι είστε όταν σας χλευάσουν και σας καταδιώξουν και σας κακολογήσουν με κάθε ψεύτικη κατηγορία*» (Ματθ. 5:11). Όχι λύπη και αθυμία, αλλά χαρά και αγαλλίαση ας αισθανόμαστε τότε, γιατί η ανταμοιβή μας στους ουρανούς θα είναι μεγάλη.

(Πηγή: Απόσπασμα από το βιβλίο «Θέματα ζωής. Κείμενα του Αγίου Ιωάννου του Χρυσόστομου», σελ. 85-93. Η επεξεργασία και μετάφραση των κειμένων καθώς και η έκδοση των βιβλίων έχουν γίνει από τους πατέρες της Ιεράς Μονής Παρακλήτου Ωρωπού)

ΑΛΛΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ:

Η προσευχή

Η χριστιανική συζυγία: Συμβουλές προς τον σύζυγο

Ο πλούτος και η φτώχεια

Η αντιμετώπιση του θανάτου
"*Η Άλλη Όψις θα ήθελε θερμά να ευχαριστήσει τον Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής, για την ευλογία δημοσίευσης των αποσπασμάτων*"

Διαβάστε περισσότερα από τις εκδόσεις της Ιεράς Μονής Παρακλήτου πατώντας εδώ